

EL CRIST DELS VENTS

*Si no has oït encara la Tramuntana
com t'omple el pit de veus i et fa el cap cla
i com et fa bronzir ni una campana
i com eixampla el cel de l'Empordà,
germà, no et pots dir encara català.*

*Pren el bordó i en sant pelegrinatge
canta per si et sentís algun romeu:
—Oferiu els cabells al sant oratge
que enforteix l'esperit i fa el cos lleu:
el vent de Tramuntana és vent de Déu.*

*Conten que una velleta, tan velleta
que ja havia perdut totes les dents,
del dessota la blanca capelleta
de sa caputxa, i amb ulls lluent,
sovint cantava un cant al Crist dels vents.*

*On era el Crist dels vents ningú ho sabia,
ni morta que ella fou ho sabé mai;
però es diu que ella el veia nit i dia
tan alt adalt d'un cim que hi feia esglai,
ample de braços, ert i omplint l'espai.*

*Era de bronze, esfereït de testa
de tant d'oïr la mar amb aquell bram,
llis i brunyit tot ell per la tempesta,
verd de les pluges, de color de llamp
i mig menjat del vent que besa amb fam.*

*Les nits de vents, la vella com a folla
cantava al finestral del seu castell:
—Oiu! Oiu! El Crist dels vents sondrolla,
damunt de l'os ja no li queda pell,
aquest que xiula amb tanta fúria és ell.*

*I prou que ho era, que de mica en mica
la Tramuntana se l'havia endut
i rodava fet vent i fet música
per aquells cims de Déu esmaperdut.*

*I amb la mateixa fúria que hi rodava
hi roda encar i el temps que hi rodarà
que sense ell ni la mar seria brava,
ni l'Empordà seria l'Empordà.*

*La pols sagrada del xiprers s'emporta
i l'alzinar de soca a arrel somou
i empeny la Tramuntana amb mà tan forta
que escornaria i tot el cap d'un bou.*

*Ara ell mateix es canta la complanta
i fa sonar les orgues de l'espai,
l'udol del llop allarga i ageganta
i estrafà veus de plany i crits d'esglai.*

*Fon els camins i esborra les roderes,
que als seus devots dóna ales i dalit,
gusta d'esvalotar les cabelleres
i posa un xic de bronze a cada pit.*

*I de la roca viva en treu guspira,
de sobte arbora en flames un caliu,
i de sobte extingeix tot una pira
i n'esventa les cendres i s'enriu.*



*I prou que ho era que de mica en mica
la Tramuntana se l'havia endut
i rodava fet vent i fet música
per aquells cims de Déu esmaperdut.*

*I hi roda encar, que als jorns de més feresa,
si esteu en gràcia i esguardeu als vents,
no el veureu com la vella empordanesa,
però en veureu encar trossos vivents.*

*Que un jorn voleia al fons de la ventada
sa cabellera estesa com un vel
i un altre es veu sa testa coronada
i un altre els seus dos braços cel a cel.*

*Crist de bronze, Crist-vent, Crist-Tramuntana,
torneu-vos a encarnar adalt d'aquell cim,
la pietat se'ns fa molt més humana
si us veiem amb esglai i arran d'abim.*

*Sencer com us parí la vostra mare,
ja les hem oït prou les vostres veus;
ara us voldríem veure cara a cara
i abraçar follament els vostres peus.*

*Però us voldríem amb la cabellera
ben estesa i ben lliure al grat del vent
que així ens diria sempre la drecera
i fóra un sant guiatge per la gent.*

*Tantost es remouria esfereïda
no sortiria ni el més fer marí
i cremariem cera beneïda
i tocaríem prest a comuni.*

*Vos mateix escolliu-vos la peanya,
com més alta ella sigui molt millor,
que hi veurem molt més viva vostra entranya
i oïrem de més lluny vostra remor.*

*Tant debó que l'oís ben forta i clara
el fill de Catalunya menys ardit
i li blaís elss polsos i la cara
i la sang li dongués tres tombs al pit.*

*Què hi feu tancat a dintre la cabana,
palau del vent que us van bastí els gegants,
Crist de bronze, Crist-vent, Crist-Tramuntana,
salteu, que tanca enllà hi ha els catalans!*

*I aneu-ho envaint tot com una flama,
de l'Ebre al més enllà dels Pirineus,
tot Catalunya senti vostra brama,
vostre foc, vostre bronze i vostres veus.*

*I quan fareu l'entrada a Tarragona
i topareu de cap amb el Mestral,
feu brandar set vegades la capona,
i trenqueu de don Jaume el son reial.*

*Que per vostra crinera sobrehumana
es revoltin les cendres dels més braus
i els que han sentit un cop la Tramuntana
no sàpiguen mai més sentir-se esclaus.*

VENTURA GASSOL

(Poesia premiada amb la Flor Natural en els III Jocs Florals de l'Empordà celebrats a Torroella de Montgrí el dia 26 de setembre de 1920).